Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U003722

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-07-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Матіос Віталій Олександрович

2. Vitalii O. Matios

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3812-4215

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 029

Назва наукової спеціальності: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Дата захисту: 10-07-2026

Спеціальність за освітою: Телекомунікації та радіотехніка

Місце роботи здобувача: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14134

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 13.31.11.21, 13.31.15.21, 13.31.07.23, 13.61.11, 13.71.07

Тема дисертації:

1. Документування та інформаційне забезпечення збереження культурної спадщини України в умовах воєнного стану.

2. Documentation and Information Support for the Preservation of the Cultural Heritage of Ukraine under Martial Law

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено комплексному дослідженню теоретичних, правових та організаційно-практичних засад документування й інформаційного забезпечення збереження культурної спадщини України в умовах воєнного стану. Актуальність теми зумовлена масштабними руйнуваннями об'єктів культурної спадщини внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, що актуалізує потребу у створенні ефективної системи фіксації, обліку, верифікації та збереження інформації про втрати культурних цінностей, а також упровадженні сучасних цифрових інструментів для збереження культурної пам'яті. У першому розділі «Теоретико-методологічні засади дослідження» проаналізовано стан наукової розробленості проблеми, узагальнено підходи до визначення культурної спадщини як об'єкта правового захисту та інформаційно-документного супроводу. Уточнено понятійно-категоріальний апарат дослідження, зокрема зміст понять «документування культурної спадщини», «інформаційне забезпечення збереження культурної спадщини»,

«документування втрат культурної спадщини». Обґрунтовано застосування міждисциплінарного підходу, що поєднує положення документознавства, інформаційної діяльності, культурології, соціальних комунікацій та права. Розкрито еволюцію міжнародно-правових механізмів охорони культурних цінностей під час збройних конфліктів, проаналізовано їх імплементацію в українське законодавство, визначено основні прогалини правового регулювання та напрями його вдосконалення. У другому розділі «Світова практика збереження культурної спадщини в умовах війни» досліджено міжнародний досвід документування втрат, евакуації, консервації, реставрації та післявоєнного відновлення культурної спадщини. Узагальнено практики країн, що зазнали значних руйнувань культурних об'єктів, зокрема під час воєнних конфліктів на Балканах та Близькому Сході. Проаналізовано міжнародні механізми реагування на загрози культурній спадщині, діяльність міжнародних організацій, професійних мереж і програм підтримки України у сфері цифрового документування та створення інформаційних ресурсів. Доведено, що ефективність збереження культурної спадщини залежить від координації державних інституцій, міжнародних організацій і громадянського суспільства, а також від наявності узгоджених стандартів документування та обміну інформацією. У третьому розділі «Культурна спадщина в умовах російсько-української війни» здійснено комплексний аналіз масштабів руйнувань культурної спадщини та втрат музейних, бібліотечних і архівних фондів упродовж 2014–2025 рр. На основі офіційних даних, матеріалів міжнародних організацій, аналітичних звітів і результатів громадських ініціатив систематизовано інформацію про пошкоджені та знищені об'єкти культурної спадщини. Визначено територіальну диференціацію втрат, охарактеризовано динаміку та характер руйнувань, включаючи випадки незаконного вивезення культурних цінностей. Окреслено основні проблеми моніторингу та документування втрат, пов'язані з обмеженим доступом до постраждалих територій, фрагментарністю джерел, відсутністю єдиних стандартів і недостатньою координацією між суб'єктами збору даних. Обґрунтовано необхідність створення інтегрованих інформаційних систем моніторингу та забезпечення цифрової безпеки даних. У четвертому розділі «Інформаційно-документні практики у процесі фіксації злочинів проти культурної спадщини» проаналізовано діяльність громадських ініціатив і цифрових проєктів, спрямованих на збір, архівування та збереження доказової інформації. Визначено роль бібліотек, архівів та інших інституцій пам'яті як центрів акумулювання, збереження та поширення інформації й суб'єктів формування доказової бази у національних і міжнародних правових процесах. Обґрунтовано необхідність створення цілісної системи документування та інформаційного забезпечення збереження культурної спадщини як багаторівневої інтегрованої структури, що функціонує на нормативно-правовому, інституційному, організаційному та цифровому рівнях. Розроблено концептуальні засади інтегрованої цифрової системи моніторингу та фіксації втрат культурної спадщини, що передбачає уніфікацію стандартів опису пошкоджень, формування міжвідомчих інформаційних ресурсів та забезпечення їх сумісності. Доведено доцільність використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для забезпечення верифікації, незмінності та довготривалого збереження даних про злочини проти культурної спадщини. Запропоновано підходи до адаптації міжнародного досвіду збереження та відбудови культурної спадщини до українських реалій. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх використання органами державної влади, установами культури, бібліотеками, архівами та музеями для вдосконалення процесів документування, створення інформаційних ресурсів і забезпечення збереження культурної спадщини в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення. Результати дослідження можуть бути використані під час розроблення цифрових платформ, реєстрів

2. The dissertation is devoted to a comprehensive study of the theoretical, legal, and organizational-practical foundations of documentation and information support for the preservation of cultural heritage of Ukraine under martial law. The relevance of the research is determined by the large-scale destruction of tangible and intangible cultural heritage caused by the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine, which necessitates the creation of an effective system for recording, accounting, verification, and preservation of information on losses of cultural assets, as well as the implementation of modern digital tools to safeguard cultural memory. The first chapter, “Theoretical and Methodological Foundations of the Study,” analyzes the state of scientific development of the problem and systematizes domestic and international approaches to understanding cultural

heritage as an object of legal protection and information-documentary support. The conceptual framework of the study is clarified, including the definitions of “documentation of cultural heritage,” “information support for cultural heritage preservation,” and “documentation of cultural heritage losses.” A multidisciplinary approach is substantiated, integrating document science, information studies, cultural studies, social communications, and law. The evolution of international legal mechanisms for the protection of cultural property during armed conflicts is examined, as well as their implementation in Ukrainian legislation. Key gaps in the legal framework are identified, and directions for its improvement are proposed. The second chapter, “Global Practices of Cultural Heritage Preservation in Wartime Conditions,” explores international experience in documenting losses, evacuation, conservation, restoration, and post-war recovery of cultural heritage. The practices of countries affected by armed conflicts, particularly in the Balkans and the Middle East, are summarized. International mechanisms for cultural heritage protection are analyzed, including the activities of international organizations, professional networks, and assistance programs supporting Ukraine in digital documentation and information management. It is demonstrated that the effectiveness of heritage preservation depends on coordination between state institutions, international organizations, and civil society, as well as on standardized approaches to documentation and information exchange. The third chapter, “Cultural Heritage under the Conditions of the Russian-Ukrainian War,” provides a comprehensive analysis of the scale of destruction and losses of museum, library, and archival collections during 2014–2025. Based on official data, international reports, analytical studies, and civil society initiatives, information on damaged and destroyed heritage objects has been systematized. The territorial distribution and dynamics of losses are identified, including cases of partial damage, complete destruction, and illegal removal of cultural property. Key challenges in monitoring and documenting losses are outlined, such as limited access to affected areas, fragmented data sources, lack of unified documentation standards, and insufficient coordination among stakeholders. The necessity of integrated information systems for monitoring and ensuring data security is emphasized. The fourth chapter, “Information and Documentary Practices in Recording Crimes against Cultural Heritage,” examines the role of civil society initiatives and digital projects aimed at collecting, archiving, and preserving evidentiary information. Libraries, archives, and other memory institutions are identified as key actors in the accumulation, preservation, and dissemination of information, as well as in forming evidentiary bases for national and international legal processes. The need for a comprehensive documentation system for cultural heritage preservation is substantiated as a multi-level structure operating at normative, institutional, organizational, and digital levels. Conceptual foundations for an integrated digital monitoring system are developed, including standardization of damage description, creation of interagency databases, and ensuring interoperability. The use of modern information and communication technologies, including distributed ledger technologies, is proposed to ensure data integrity, verification, and long-term preservation of records on crimes against cultural heritage. Approaches to adapting international experience to Ukrainian conditions are outlined. The practical significance of the results lies in their applicability for public authorities, cultural institutions, libraries, archives, and museums to improve documentation processes, develop digital information resources, and ensure cultural heritage preservation under wartime and post-war recovery conditions. The

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Матіос В. О. Інтегрований інформаційний підхід до моніторингу втрат і пошкоджень об'єктів культурної спадщини та українські реалії. Вісник Книжкової палати. 2026. № 1. С. 26–31. DOI: https://doi.org/10.36273/2076-9555.2026.1(354).26-31
- Матіос В. О. Документування злочинів проти культурної спадщини України: основні проєкти та ініціативи за підтримки громадськості. Вісник Книжкової палати. 2024. № 7. С. 12–18. DOI: https://doi.org/10.36273/2076-9555.2024.7(336).12-18
- Matios V. Blockchain as digital memory: Documenting crimes against cultural heritage during armed conflicts. [Блокчейн як цифрова пам'ять: документування злочинів проти культурної спадщини в умовах воєнних конфліктів]. Library Science. Record Studies. Informology. 2024. 20(4). P. 69–78. DOI: https://doi.org/10.63009/lsrsi/4.2024.69
- Матіос В.О. Цифрові технології в збереженні культурної спадщини. Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір : матеріали IX Всеукр. наук. конф. молод. вч., асп. та магістран. / М-во осв. і науки України, М-во культ. України, Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. ; Наук. тов. студ., асп., доктор. і молод. вч. (Київ, 06 листопада 2025 р.). Київ : НАКККіМ, 2025. С. 162–163.
- Матіос В.О. Документно-інформаційна діяльність у сфері збереження культурної спадщини: сучасні підходи та пер-спективи. Культура, інформація, комунікація: міждисциплінарний діалог : матеріали Всеукр. наук. конф. з міжн. участю/ М-во освіти і науки України, М-во культ. та страт. ком. України ; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. та ін. (Київ, 10 квітня 2025 р.). Київ : НАКККіМ, 2025. С.198-199.
- Матіос В.О. Формування системи обліку злочинів проти культурної спадщини України в умовах воєнного стану. Студії з інформаційної науки, соціальних комунікацій та філології в сучасному світі : зб. мат. II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Київ, 24 жовтня 2024р. / Маріуп. держ. ун-т; ред. О.В. Булатова, С.В. Безчотнікова; упоряд. В.О. Кудлай, І.О. Петрова, О.О. Федотова. –Маріуполь : МДУ, 2024.С. 146–150.
- Матіос В.О. Організаційні засади взаємодії правових інституцій щодо документування злочинів проти культурної спадщини України. У пошуку нових сенсів полікультурного світу. Повоєнний діалог культур : матеріали II Міжнародної наук.-практ. конф.(Київ, 16-17 травня 2024 р.) /упоряд. В. П. Дячук. Київ : НАКККіМ, 2024, С. 451–454.
- Матіос В.О. Міжнародні організації у сфері збереження цифрової культурної спадщини. Новітні дослідження культури і мистецтва: пошуки, проблеми, перспективи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / М-во культ. України та інформ. політики ; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. ; Наук. тов. студ., асп., доктор. і молод. вч. (Київ, 18 травня 2023 р.). Київ : НАКККіМ, 2023. С. 153–154.
- Матіос В.О. Нормативно-правова база збереження культурної спадщини України. Документно-інформаційні ко-мунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми та перспективи : матеріали VIII Міжнародної наук.-практ. конф.,м. Полтава, 23 листопада 2023 р. / редкол. : І. Г. Передерій, О. Є. Гомотюк таін. Полтава, 2023 С. 41–45.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами: 0120U105691

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Литвин Сергій Харитонович

2. Serhii K. Lytvyn

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0010-2675

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вовк Наталія Степанівна

2. Nataliia Vovk

Кваліфікація: к. і. н., доцент, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2470-7188

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Біловус Леся Іванівна

2. Lesia I. Bilovus

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4882-4511

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57219598554; Web of Science Researcher ID: H-2316-2017; https://scholar.google.com.ua/citations?user=2a3rFqUAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Західноукраїнський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 33680120

Місцезнаходження: вул. Львівська, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Головач Наталія Миколаївна

2. Nataliia M. Holovach

Кваліфікація: к. філос. н., доц., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8931-4302

Додаткова інформація:

https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=hkaH66QAAAAJ&view_op=list_works&sortby=pubdate

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Денисюк Жанна Захарівна

2. Zhanna Denysiyuk

Кваліфікація: д. культ., доцент, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0833-2993

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Добровольська Вікторія Василівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Добровольська Вікторія Василівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Терещенко А. С.
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна

